

ח"כ אורי אבנרי שואל:

הארץ של יום 1.12.71 פירסם תגובה מפי שר-הביטחון, בה הכחיש כי הוא חופר עתיקות, אך לא שלל את הטענה כי סוחר בעתיקות.

לאור פירסומים אלה הנני מבקש לדעת:

- (1) האם מותר לשרייהממשלה לעסוק במיסחר?
- (2) האם ביררה ראש-הממשלה אם סוחר שריהביטחון ב" עתיקות?
- (3) אם ביררה — מה העלה הבירור?
- (4) אם הוברר כי שריהביטחון סוחר בעתיקות, האם נדרש לחדול מנהגו זה?
- (5) האם ביררה ראש-הממשלה אם נוהג שריהביטחון למכור מימצאים ארכיאולוגיים, עליהם לא דווח כלל לאגף העתיקות במשרד החינוך? אם אמנם ביררה ראש-הממשלה את הטענה דלעיל — מה העלה הבירור?

אל: שר הביטחון

ברשימה שנתפרסמה בהעוטר הזה מיום 1.12.71 טוען מר בן-אמוץ כי: שריהביטחון חופר עתיקות ללא רשיון, וכי לצורך גילוי

העתיקות והעברתן לביתו השתמש שריהביטחון ברכוש המדינה ובכלל זה בולדוורים, מנופים, משאיות, ואפילו הליקופטרים. כן טוען מר בן-אמוץ, שסרן בשם יוסף יפת הועלה תוך זמן קצר לדרגת סגן-אלוף, ושחקקידו של יוסף יפת הנ"ל להודיע לשרהביטחון על עתיקות המתגלות ברצועת עזה וסיני. לסגן אלוף יוסף יפת הוענק תואר "קצין להילכי רוח".

לאור פירסומים אלה הנני מבקש לדעת:

- (1) האם העובדות דלעיל נכונות? אם אינן נכונות — מה אינו נכון בהן?
- (2) אילו חוקים הסדירו ומסדירים בשטחים המוחזקים את נושא העתיקות?
- (3) האם יש לדווח על מציאת עתיקות בשטחים המוחזקים לרשות כלשהי? אם כן — לאיזה רשות? האם קיים תיאום בין הרשות הנ"ל לבין אגף-העתיקות במשרד החינוך והתרבות?
- (4) האם ריכוז שריהביטחון אצלו עתיקות, מימצאים ארכיאולוגיים שנתגלו בשטחים המוחזקים? האם דיווח השר על מציאת העתיקות והמימצאים — אם כן למי ומתי?
- (5) באילו חילות או פיקודים קיים בצה"ל תואר "קצין להילכי רוח", מהו תקן דרגתו ומהם התפקידים המסוריים לו, וכן ממתי קיים התואר הנ"ל?
- (6) האם נכונה הטענה שנתפרסמה עליידי מר בן-אמוץ, שעוד ב-1956, ערב הנסיגה מסיני, נפגע הליקופטר טיקוורסקי תוך נסיון להוציא אוכלוסים מצרי מצרבתית-אל-הדם שבסיני, ושהאוכלוסים הוצא עליידי הליקופטר שני הועבר לביתו של שריהביטחון? אם הידיעה אינה נכונה — מה אינו נכון בה?
- (7) האם נכונה הטענה שנתפרסמה בגיליון הנ"ל של העוטר הזה, שהאלוף רב-עם זאבי ירד בהליקופטר באתר ארכיאולוגי בעין-בוקק, בו חפר ההיסטוריון מרדכי גיהון מטעם אוניברסיטת תל-אביב, והעביר מימצאים/כדים שנתגלו שם, לרשות שריהביטחון? אם הידיעה אינה נכונה — מה אינו נכון בה?
- (8) האם נכונה הטענה, שנתפרסמה בגיליון הנ"ל של העוטר הזה, שהיילי צה"ל שמרו בלילות, בענה על הטרקטור, שעסק בחפירות ארכיאולוגיות עבור שריהביטחון?

שאלות אלה הוגשו השבוע עליידי ח"כ אורי אבנרי בכנסת:

אל: שר החינוך והתרבות

פקודת העתיקות, שעל ביצועה ממונה שר החינוך והתרבות, קובעת כדלקמן:
סעיף 3: כל המגלה עתיקה, ולא קיבל רשיון לחפור, חייב למסור מייד הודעה על תגליתו לרשות המוסמכת.
סעיף 4: לשום אדם לא תהא כל זכות או טובת הנאה ב" עתיקה, מפאת שהיא בעל הקרקע שבה נתגלתה העתיקה, או מפאת שהוא מוצא העתיקה, כל עוד לא ויתר על זכות הרכישה נציג הממשלה.
סעיף 6: איסור לחפור ולחפש עתיקות ללא רשיון ממשלתי. העתיקה בניגוד להוראה מהוראות פקודת העתיקות.
סעיף 6: איסור לחפור ולחפש עתיקות ללא רשיון ממשלתי.
סעיף 7: מתן רשיון רק למי שסמכותו המדעית מובטחת די הצורך.
סעיף 12: איסור על ייצוא עתיקות ללא רשיון.
סעיף 22: קובע עונשין: למי שמצא עתיקה ולא הודיע על מציאותה; למי שחפר ללא רשיון; למי שייצא עתיקות ללא רשיון; למי שסוחר בעתיקות ללא רשיון.
סעיף 25: אוסר מיסחר בעתיקות ללא רשיון.
בהעוטר הזה מיום 1.12.71 פירסם מר דן בן-אמוץ רשימה, בה טען כי משה דיין מפר את הוראות החוק הנ"ל, ובמיוחד הסעיפים הנ"ל.

בכתבתו טוען מר בן-אמוץ את הדברים הבאים:

- (א) לשרהביטחון אוסף ארכיאולוגי ענק;
  - (ב) שריהביטחון חופר במשך שנים עתיקות ללא רשיון.
  - (ג) שריהביטחון סוחר בעתיקות ומוכר עתיקות באמצעות משכית וחנות העתיקות אשר במלונת היסטון ושרתון. הי מימצאים הארכיאולוגיים נמכרים בקופסאות הדרות, מרופדות קטפה, כשכל אחת מהן נושאת את הכתובת "מתוך אוספו ה" פרטי של משה דיין", וכוללות את חתימתו האישית.
  - (ד) אחד מסוחר העתיקות בתל-אביב משמש כסוכן של מר דיין, המביא לביתו את האספנים ה"כבדים" מחו"ל. אספן כזה רכש לפני זמן מה בביתו מימצא בסך 30,000 ל"י.
  - (ה) בביתו של שריהביטחון בצהלה רוכזו עתיקות ששוויים מאות אלפי לירות.
- לאור הוראת החוק הנ"ל, הנני מבקש לדעת:
- (1) האם הודיע אייפעם שר הביטחון לאגף העתיקות על גילוי עתיקות כלשהם; אם כן — אימתי? על אילו עתיקות נמסרה הודעה?
  - (2) האם קיבל מר דיין רשיון לחפירת וחיפוש עתיקות? אם כן — מתי? האם הרשיון בתוקף גם כיום? — אם כן — מתי?
  - (3) האם בדק אגף העתיקות אם סמכותו המדעית של מר דיין מובטחת, לאור הוראות סעיף 7(ב) של הפקודה הנ"ל? —
  - (4) האם קיבל מר דיין היתר לייצא עתיקות? אם כן — מתי? לגבי אילו עתיקות? באילו סכומים? —
  - (5) האם קיבל מר דיין רשיון לסוחר בעתיקות? אם כן — מתי?
  - (6) האם האגף מפקח על העתיקות בשטחים המוחזקים? אם אין האגף מפקח על העתיקות בשטחים — מי מפקח עליהם?
  - (7) האם הודיע מר דיין לאגף העתיקות על האתרים הא"ר-כיאולוגיים שגילה, אם גילה?
  - (8) לאור הפירסום הנ"ל, ותגובת מר דיין שנתפרסמה ב" הארץ של יום 1.12.71, בה אישר מר דיין מפי דוברו כי סוחר בעתיקות — האם ערך אגף-העתיקות ביקור בבית דיין וחקירה מטעמו לגבי הטענות דלעיל? אם נערכה חקירה — מה העלתה החקירה? האם נערך רישום כלשהו לגבי העתיקות (אם בכלל) שבבית דיין, שתצלומיהם נתפרסמו בגיליון הנ"ל של העוטר הזה?

אל: שר האוצר

בהעוטר הזה מיום 1.12.71 נטען כי שריהביטחון מוכר עתיקות בחו"ל, כך, למשל, הוכרזה מכירה פומבית מאוסף העתיקות של מר דיין, שנערכה בלוס אנג'לס.

הנני מבקש לדעת:

- (1) האם קיבל מר דיין רשיון לייצא עתיקות והיתר מאגף המטבע הור במשרד-האוצר לסוחר בעתיקות בחו"ל? אם כן — מתי?
- (2) האם דיווח מר דיין לרשויות האוצר על ההכנסות שה" פיק ממכירת עתיקות בחו"ל? אם כן — מתי?

אל: ראש הממשלה

בהעוטר הזה של יום 1.12.71 מאשים מר דן בן אמוץ את שרי הביטחון במסחר בעתיקות.

ולפי ידיעות שהגיעו אלי גם בבתי-מיסחר לעתיקות בחוץ-לארץ.

כתב הארץ אהוד יונאי, שהתחזה כ" תייר אמריקאי, המתעניין בעתיקותיו של דיין המוצגים בתנות אשר בהיסטון, ראה שם מיספר מוצגים בקופסאות הדרות, וכאשר ביקש אישור שהם באמת נתגלו עליידי דיין ושייכים לאוסף הפרטי שלו, הראה לו בעל התנות טופס מודפס, המא" שר עובדות אלה, שעליו יחתום שריהביטחון ברגע שהתייר ירכוש את הסחורה. כעבור חצי שעה, כאשר אהוד יונאי צילצל ממערכת העיתון והציג עצמו ככתב הארץ והתעניין בעתיקותיו של דיין, ענה לו בעל-התנות ששום עתיקות משל דיין אינן נמכרות ולא נמכרו אייפעם בתנות שלהם.

בתגובה לידיעה שנתפרסמה אמר מר משה דיין לכתב הארץ שהוא "אינו מוכר כל עתיקות שאותן חפר בעצמו". "אני אספן", הוא אמר, "אני קונה דברים עתיקות בשביל האוסף שלי, וחלק מהדבר רים אני מוכר לאחר מכן. אינני עובר על שום חוק, ואין לי מיה להסתיר. החשבונות שלי פתוחים." (2.12.71).

נדמה לי שבהצהרה זו קבר את עצמו שריהביטחון יותר עמוק משקברה אותו מפולת-האדמה באזור.

המלחמה של

הגבי מאיר

ל צורך הטיעון הנוכחי, נניח לרגע שדיין הוא אספן עתיקות רגיל, ולא אדם הגונב בשטחיות ובגלוי מרכוש המדינה. נניח שהוא הגיע לאוסף ארכיאולוגי המוערך בשלושה מיליון לירות, עליידי כך שקיבל מתנות ורכש מסוחר-עתיקות מוסמכים את האוצר שברשותו.

גם במקרה זה עובר משה דיין על מיספר חוקים כאשר הוא סוחר בעתיקותיו, ואין ספק שלא ניתן להגדיר את עסקיו הארכיאולוגיים אלא כמיסחר. אחרי הכל, הוא אינו מחליף מוצג בודד או מיספר מוצגים עם אספן אחר. הוא גם לא מציג מוצג בודד או מיספר מוצגים לתנות עתיקות. הוא אורז את עתיקותיו באריזה מסחרית אלגנטית, ומשווק אותם לקהל באמצעות שלושה בתי-מיסחר. חתימתו על כל פריט היא הוכחה ברורה שהוא יודע את אשר הוא עושה, והוא יודע את ערכה הכספי של חתימתו. וזה, כאמור, ב" נוסף לפריטים שהוא מוכר לאספנים זרים בביתו, ובנוסף לעתיקות שהוא מייצא ל" חו"ל.

כדי להמחיש שוב את השחיתות במע" שיו של דיין — תארנו לעצמכם ששר התקשורת קונה בכספו אלף מעטפות יום-ראשון של הדואר, חותם עליהן, מר סיף את המשפט "מאוספו הפרטי של שמעון פרס", ומוכר אותן בחנויות-הבור לים במחירים מפולפלים. האם במקרה זה לא היתה קמה צעקה במדינה ששר-התקשורת מנצל את מעמדו לרעה, ומתעשר מ" מכירת שמו שכל ערכו, כללות הכל, הוא מכוח המינוי שבו אנו, האזרחים, זכינו אותו?

אך מה היה קורה אילו שריהחקלאות היה קונה מכספו מיגרשים משובחים מ" פנה מקרקעי ישראל, ומוכר אותם לאס" פני מיגרשים? ומה היינו אומרים אילו ראש-הממשלה היה פותחת בוטיק, ומ" כרת שם מעילי-עור, שעל כל אחד מהם צמודה הכתובת: "מגורדרובה הפרטית של גולדה מאיר — הגברת הראשונה של ישראל?"

דוגמאות אלה אינן אבסורדיות, כפי שהן נשמעות. זה בדיוק מה ששרהביטחון עושה כאשר קונה עתיקות ומוכר אותן בתוספת חתימתו.

אסור לשר לסחור!

וסף לכך הוא עובר כנראה על חוק בלתי כתוב, כשרייהממשלה חל עליה, כמו על כל עובד-מדינה, איסור לעסוק במיסחר. הוראה זו שהיא סבירה לגבי עובד מדינה רגיל, תופסת לגבי שר של אחת כמה וכמה. שכן גם שר סוחר לא יוכל להתחרות בסוחר שהוא גם שר בממשלה. עסקים פרטיים של שר הם תחם לשחיתות, לניצול מעמדו לרעה, ולקבלת טובות-הנאה, ששום אזרח לא יכול לזכות בהן. והי עבירה ראשונה. עבירה שניה היא בעצם עיסוקו במיסחר

אם יתברר ששרייהביטחון, העומד מעל לחוק, משוחרר או לפחות לא מצא פנאי עד כה להגיש דו"ח לפקיד השומה ולשלם את המגיע ממנו. אחרי הכל, משה דיין זה לא אני ואתה. שריהביטחון הוא מוסד ואליל, וכידוע מה שמותר לאלים — אסור לבני תמותה כמונו.

הוא מציע למכירה. אם החשבונות שלו באמת פתוחים, כפי שהוא טוען, יוכל פקידהשומה שלו לקבוע בנקל כמה הרוויח שריהביטחון על המוצגים שמכר, ומהו גובה המס אותו חייב השר לקופת המדינה. הייתי מאד רוצה להאמין שהוא משלם מס-הכנסה כמו כל סוחר אחר במדינה, אך לא אקבל שב"ן

עתיקות, שבו רשאים לעסוק אך ורק אנ" שים המצויידים ברשיון (סוחר עתיקות מוסמך) מאת הרשות המוסמכת. אגב, שריהביטחון עדיין חייב להוכיח שהוא איננו מוכר עתיקות אותן הוא חפר בעצמו. דבר זה ודאי קל להוכיח, אם הוא מנהל ספרים כלשהם, שבאמצעותם ניתן לבדוק ממי הוא רכש כל מוצג שאותו